

měnou listů ocúnu za medvědí česnek a není to jediný problém, který může přivodit nerozumné požívání rostlinných drog. Podle retrospektivní studie provedené v letech 1996–2001 v osmi českých dětských nemocnicích bylo nejčastější příčinou hospitalizace dětí v důsledku otravy rostlinami zneužití durmanu. Drtivá většina těchto případů (92,3 %) byly děti ve věku 7–18 let, k požití často došlo v rámci experimentování s halucinogenním účinkem této velmi nebezpečné rostliny (Víchová et Jahodář, 2003; Rakovcová et Navrátil, 2009).

Předkládáme přehled otrav způsobených záměnami za jedlé rostliny. Možné experi-

mentování s rostlinnými drogami (rekreační užívání) a záměrné otravy nebyly vzhledem k rozsahu tématu v tomto textu zpracovány. Uvedené kategorie se však prolínají, např. ruřík zlomocný hraje významnou roli ve všech těchto kategoriích. V rámci popisu symptomů otrav zmiňujeme i možné neurologické symptomy s diferenciální diagnostikou, která může padat v úvahu zejména při chybějící anamnéze. Stručně jsme nastínili i možné způsoby léčby. Účelem našeho přehledového článku je především upozornit na otravy v souvislosti s pobyty v biotopech našeho podnebného pásma střední Evropy, které, ač nejsou časté, mohou mít i fatální následky. Otravy houbami jsme nezahmuli.

1. Záměny česnek medvědí – ocún jesenní – konvalinka vonná

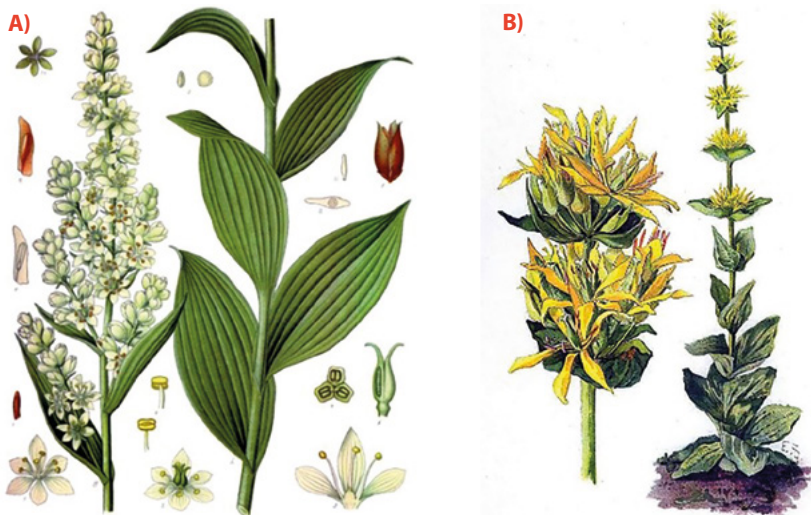
Česnek medvědí (*Allium ursinum*) je velmi populární bylina, každoročně je však hlášeno několik případů intoxikací při záměně za jiné rostliny, zejména ocún jesenní (*Colchicum autumnale*), teoreticky je možná i záměna za konvalinku vonnou (*Convallaria majalis*).

1. 1. Ocún jesenní *Colchicum autumnale*

Popis rostliny: Vytrvalá bylina, 10–30 cm vysoká, s hluboce uloženou podzemní hruškovitou cibulí (Obr. 2). Na jaře se vytváří několik podlouhle kopinatých listů, v létě vyrůstá krátký stonek, z něhož na podzim vyroste velký bledě fialový květ (Jahodář, 2018).

Účinná látka: Celá rostlina je jedovatá, obsahuje soubor prudce toxických alkaloidů, z nichž nejznámější je mitotický jed kolchicin, postihující zejména tkáň s vysokou mitotickou aktivitou. Při déletrvající expozici může způsobovat až nebezpečný útlum kostní dřeně (Jahodář, 2018). Za smrtelnou dávku se považuje 20 mg kolchicinu, 60 g čerstvých ocúnových listů nebo 6 g semen (Jahodář, 2018). Pro představu, na přípravu špenátu z listů se počítá 125 g čerstvého špenátu na porci. Pokud by byl ocún s medvědí česnekm ve směsi v poměru 1 : 1, lze očekávat těžkou otravu s možností, že bude letální.

Obr. 1. A) Kýčavice bílá; B) Hořec žlutý

Zdroje obrázků: https://cs.wikipedia.org/wiki/K%C3%BDchavice_b%C3%ADl%C3%A1; <https://cz.pinterest.com/pin/82894449376866950/>

Obr. 2. A) Česnek medvědí; B) Ocún jesenní; C) Konvalinka vonná

Zdroje obrázků: <https://www.herbalista.cz/bylinky/cesnek-medvedi-allium-ursinum/>; https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Colchicum_autumnale_%E2%80%94_Flora_Batava_%E2%80%94_Volume_v10.jpg; https://en.wikipedia.org/wiki/Lily_of_the_valley